

*Załącznik nr 1 do Uchwały Zarządu
Nr 34/2017 dnia 21.04.2017 r.*

Załącznik nr 3 do Uchwały Rady Nadzorczej Nr 21/2017 z dnia 27.04.2017 r.

**Polityka zarządzania ryzykiem płynności
i finansowania
w Banku Spółdzielczym w Wąsewie
na 2017 rok**

Opracował: Marta Powierża

Wąsewo 2016

Spis treści

Rozdział I	Cele i zasady ogólne polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania	3
Rozdział II	Zakres odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania.....	5
Rozdział III	Instrumenty zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.....	8
Rozdział IV	Działania ograniczające ryzyko płynności i finansowania Banku	12
Rozdział V	System informacji dla kierownictwa Banku	12
Rozdział VII	Plany awaryjne	14
Rozdział VIII	Kontrola wewnętrzna zarządzania ryzykiem płynności i finansowania Banku	15

Załączniki:

Załącznik nr 1. Schemat organizacyjny zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

Rozdział I. Cel i zasady ogólne polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

§ 1

1. **Zasady polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania** zwane dalej **Zasadami**, są spójne z Strategią Rozwoju Banku oraz zgodne z przepisami prawnymi i regulacjami nadzorczymi.
2. Zawarte w Polityce uregulowania są zgodne z regulacjami Komisji Nadzoru Finansowego określonymi w **Rekomendacji P dotycząca zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków**, z postanowieniami ustawy **Prawo bankowe** dotyczącymi płynności finansowej banku, Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr: 648/2012, (Dz. U. UE L 176 z 27.06.2013 r.) zwanej „**CRR**”, obejmują całokształt zagadnień związanych z utrzymywaniem krótko-, średnio- i długoterminowej płynności Banku oraz pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności i finansowania, w tym wyznaczaniem i raportowaniem nadzorczych norm płynności.

§ 2

1. Cele polityki Zarządu powinny odzwierciedlać specyfikę Banku, a także konkretne jego cele:
  - a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
  - b) zapewnienie utrzymania płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich wymagalności, oraz zapewniający wypełnienie nadzorczych miar płynności,
  - c) optymalizację realizowanego dochodu przy równoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa płynności,
  - d) zapobieganie sytuacjom kryzysowym (zachwianiu płynności).
2. Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, w szczególności poprzez pozyskiwanie środków obcych stabilnych tak, aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym, przy czym Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności uwzględniając przyjęte przez Bank limity koncentracji, zakładające ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
3. Celem polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania nie jest przetrwanie sytuacji kryzysowej, lecz w głównej mierze zapobieganie takiej sytuacji; Bank, aby spełnić powyższy

cel, jest zobowiązany do zapewnienia terminowej realizacji bieżących i przyszłych zobowiązań wobec klientów (regulowania zobowiązań płatniczych, wypłat środków deponentom, wywiązania się z przyjętych zobowiązań kredytowych oraz pełnego wykonania udzielonych zobowiązań pozabilansowych).

4. Przez zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania rozumie się proces kształtowania struktury ilościowej (zróżnicowanie składników zarówno pasywów, jak i aktywów), w celu zapewnienia płynności finansowej Banku, przy jednoczesnym osiągnięciu optymalnego wyniku finansowego.
5. Polityka zarządzania ryzykiem płynności i finansowania ma całościowy i skonsolidowany charakter:
  - a) Całościowy charakter zarządzania oznacza uwzględnienie wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka i zależności między nimi;
  - b) Skonsolidowane zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania oznacza objęcie procesem zarządzania wszystkich jednostek Banku.
6. System zarządzania ryzykiem płynności i finansowania Banku składa się z trzech niezależnych poziomów:
  - a) Zarządzania działalnością operacyjną Banku określoną w „Zasadach zarządzania płynnością śróddzienną”,
  - b) Monitorowanie ryzyka płynności i finansowania przez wyznaczoną komórkę Stanowisko do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz,
  - c) Kontrola ryzyka płynności i finansowania poprzez komórkę ds. zgodności / kontroli wewnętrznej lub komórkę audytu wewnętrznego banku zrzeczającego zarządzającego systemem ochrony.
7. Realizacja strategii zarządzania płynnością i finansowania następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.
8. Zapewnienie Bankowi poziomu płynności, niezbędnego do wykonania przyjętych zobowiązań, wymaga następujących działań:
  - a) Śledzenie i analiza zmian przepisów prawnych, które mogą oddziaływać na zarządzanie płynnością,
  - b) Uwzględnienie przyjętego Planu Strategicznego Banku w zakresie polityki depozytowej, kredytowej i inwestycyjnej,
  - c) Ocena sezonowości zmian w poziomie zobowiązań i należności Banku,
  - d) Określenie pożądanej i efektywnej struktury pasywów i aktywów,
  - e) Ocena kosztu utrzymania płynności na bezpiecznym poziomie,
  - f) Stworzenie warunków niezbędnych do realizacji działań awaryjnych w przypadku zagrożenia utraty płynności.
9. Bank dokonuje identyfikacji zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności oraz niebezpieczeństwem ukształtowania się nadzorczych miar płynności poniżej obowiązujących limitów i w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia, postępuje według określonych w Zasadach planów awaryjnych.

Rozdział II. Zakres odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania

§ 3

1. Rada Nadzorcza Banku:

- a) Nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- b) Zatwierdza Strategię Działania Banku, Plan ekonomiczno – finansowy oraz Planu pozyskania długoterminowych źródeł finansowania, oraz nadzoruje ich przestrzeganie.
- c) Nie rzadziej niż raz na kwartał analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności i finansowania, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, oraz zapewnić, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów.
- d) Określa akceptowany poziom ryzyka płynności i finansowania Banku (tzw. apetyt na ryzyko),
- e) Pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania podejmowanym przez Bank,
- f) Rada Nadzorcza winna zostać niezwłocznie poinformowana w przypadku potencjalnych problemów płynnościowych w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka, w szczególności:
  - wzrastającym kosztem finansowania,
  - wzrastającą koncentracją pozycji istotnych dla ryzyka płynności i finansowania,
  - wzrastającą luką płynności,
  - zmniejszeniem się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
  - znaczącym i/lub notorycznym przekraczaniem limitów związanych z ryzykiem płynności i finansowania,
  - spadkiem nadwyżki aktywów o wysokiej płynności,
  - zmianami warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia w zakresie płynności.
- g) Rada nadzorcza powinna przynajmniej raz w roku otrzymywać sprawozdania zarządu zawierające informację o realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.

2. Zarząd Banku:

- a) Odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację Strategii Działania Banku, łącznie z Planem ekonomiczno - finansowym Banku w zakresie ryzyka płynności i finansowania, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,
- b) Odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej, oraz długoterminowej w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych,

- c) Dostosowuje strukturę organizacyjną Banku, oraz stopień zaawansowania metod zarządzania ryzykiem płynności i finansowania do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka banku,
  - d) Precyzyjne i jednoznacznie określa tolerancję ryzyka płynności i finansowania adekwatną do strategii działalności,
  - e) Sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania dla Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku. System raportowania, ma ujednoliczoną formę i jest określony w załączniku do Zasad identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka płynności w Banku Spółdzielczym w Wąsewie – „Wykaz raportów dotyczących ryzyka płynności i finansowania”.
  - f) Odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
  - g) Odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności i finansowania) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
  - h) Przeprowadza co najmniej raz w roku przeglądu polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku, zmiany obowiązujących przepisów prawa, lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,
  - i) Zarząd Banku zarządza ryzykiem w Banku w ramach przypisanych mu obowiązków, oraz na poziomie działalności operacyjnej oraz poziomie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania przez pracownika na specjalnie powołanym do tego Stanowisku do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz.
  - j) Zarząd Banku wyznacza osobę, która będzie odpowiedzialna za proces zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku (Wiceprezes Zarządu do spraw finansowo-księgowych).
3. Osoba, o której mowa w pkt. 2 ppkt. j, odpowiedzialna jest za:
- a) Utrzymanie środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości zapewniającej:
    - wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,
    - utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,
  - b) Bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,
  - c) Obliczanie i utrzymywanie poziomu nadzorczych miar płynności,
  - d) Utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,
  - e) Maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności i finansowania),
  - f) Prawidłowość i bezpieczeństwo zawieranych transakcji,
  - g) Identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku, oraz dokonywanie

pomiaru i kontroli ryzyka związanego z płynnością, zgodnie z procedurami ustalonymi przez Zarząd Banku,

- h) Uczestnictwo w opracowaniu polityki prowadzenia działalności – Strategii Działania Banku,
- i) Uczestnictwo w opracowaniu Planu ekonomiczno - finansowego oraz Planu pozyskania i utrzymania środków obcych, przy uwzględnieniu ustalonych limitów ostrożnościowych,
- j) Weryfikację planów awaryjnych komórek i jednostek organizacyjnych, w celu zapewnienia spójności działań,
- k) Realizację działań awaryjnych.

4. Stanowisko do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz:

- a) Monitoruje i analizuje poziom ryzyka płynności i finansowania,
- b) Opracowuje limity dotyczące ryzyka płynności i finansowania,
- c) Analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności i finansowania Banku,
- d) Sporządza informacje zawierające ocenę ryzyka płynności i finansowania wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej,

5. Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:

- a) Realizacji Strategii Działania Banku, Planu Ekonomiczno - Finansowego Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów,
- b) Realizacji Planu pozyskania długoterminowych źródeł finansowania,
- c) Zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),
- d) Dbania o jak najlepszy wizerunek Banku, oraz do rzetelnej obsługi klientów,
- e) Kształtowania pozytywnych relacji z klientami Banku.

§ 4

W procesie zarządzania płynnością wykorzystuje się analizy osób odpowiedzialnych za proces zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz informacje, pochodzące z innych jednostek i komórek organizacyjnych Banku, a także informacje zewnętrzne, w szczególności:

- a) Z Banku Zrzeszającego, prowadzącego rachunki Banku,
- b) Z Punktu Obsługi Klienta, od osób odpowiedzialnych za utrzymanie gotówki na poziomie zapewniającym nieprzerwaną obsługę kasową,
- c) Z Działu Finansowo-Księgowego w Centrali Banku,
- d) Od służb informatycznych Banku, zobowiązanych do współpracy w zakresie pozyskiwania danych z systemu informatycznego Banku.

§ 5

Nadzór nad współdziałaniem w zakresie zarządzania płynnością bieżącą sprawuje Prezes Zarządu Banku oraz osoba odpowiedzialna za zarządzanie płynnością w Banku.

Rozdział III. Instrumenty zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

§ 6

1. Szybkie i trafne podejmowanie działań w sytuacji zagrożenia płynności Banku jest podstawowym czynnikiem zapobiegania problemom w utrzymaniu płynności.
2. Sytuacja zagrożenia utraty płynności wymusza decyzje o **pozyskaniu dodatkowego finansowania, lub** sprzedaży aktywów, które w normalnych warunkach - ze względu na mniejszą rentowność lub stratę w wyniku sprzedaży na rynku wtórnym - nie byłyby do zaakceptowania.
3. W sytuacji długotrwałych problemów płynnościowych brane są pod uwagę również aktywa mniej płynne; w pierwszej kolejności wykorzystywane winny być szybkie metody poprawy płynności, tj. możliwość zdobycia środków od Banku Zrzeszającego, np. poprzez pozyskanie depozytów, a w następnej kolejności sprzedaż aktywów mniej płynnych, nawet jeśli będzie się to wiązało z utratą dochodów.

§ 7

1. Instrumentami całościowego zarządzania ryzykiem płynności i finansowania Banku są następujące globalne limity ostrożnościowe, ograniczające to ryzyko:

Wyszczególnienie	Limit
Wskaźniki płynności	
Wskaźnik płynności bieżącej do 7 dni	min 0,60
Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	min 1,00
Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	min 1,00
Wskaźnik płynności do 6 miesięcy	min 1,40
Wskaźnik płynności do 1 roku	min 1,40
Wskaźnik płynności do 2 lat	min 1,40
Wskaźnik płynności do 5 lat	min 1,50
Wskaźnik płynności do 10 lat	min 1,50
Wskaźnik płynności do 20 lat	min 1,50
Wskaźnik płynności powyżej 20 lat	min 0,90
Wskaźniki zabezpieczenia płynności	
Aktywa płynne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	min 10
Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad) [%]	min 100
Aktywa płynne / Zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 100
Kredyty - wg wartości nominalnej / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	max 90
Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	max 10
Wskaźniki stabilności bazy depozytowej Banku	
Depozyty stabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	min 50
Depozyty niestabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	max 30
Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%]	max 35

Zobowiązania wobec sektora finansowego / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	max 15
Wskaźniki finansowania aktywów	
Depozyty / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%]	min 80
Depozyty / Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 70
Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych	
Depozyty stabilne (50% ich wartości) + Fundusze własne / Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat [%]	min 160
Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem wg wartości brutto [%]	max 40

2. Analizie i kontroli bieżącej podlegają wskaźniki wynikające z uchwały 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności:

Wyszczególnienie	Limit nadzorczy	Limit wewnętrzny
Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem (M1)	0,20	0,22
Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnnych funduszami własnymi (M2)	1,00	1,10

3. Oprócz powyższych limitów ostrożnościowych, analizie i kontroli podlegają następujące wskaźniki wynikające z rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych:

Wyszczególnienie	Limit nadzorczy	Limit wewnętrzny
Wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR - Liquidity Coverage Ratio)	80% (od 01.01.2017) 100 % (od 01.01.2018)	min 100%
Wskaźniki stabilnego finansowania (NSFR - Net Stable Funding Ratio)	brak	brak

Analizie podlegają także:

- wskaźnik odnawialności depozytów terminowych sektora niefinansowego,
- wskaźnik odnawialności depozytów terminowych instytucji sektora rządowego i Samorządowego

4. Limity ograniczające bieżące zarządzanie płynnością:

Lp.	Wyszczególnienie	Limit
1	Limit środków pieniężnych w kasach Banku: - kasa główna Centrala BS – kasa nr 1 - kasa nr 2 w POK - kasa nr 4 w POK - Bankomat w Centrali BS - Bankomat w POK - pomieszczenie skarbcowe w Centrali	Max zł 150 000,00 100 000,00 200 000,00 250 000,00 200 000,00 1 500 000,00
2	Średniomiesięczny stan środków na rachunku rezerwy obowiązkowej	Zgodnie ze stanem zadeklarowanym

5. Powyższe limity ostrożnościowe uwzględniają całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności i finansowania.

6. W okresach rocznych Stanowisko do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz dokonuje weryfikacji wszystkich obowiązujących w Banku limitów ostrożnościowych związanych z ryzykiem płynności i finansowania, w kontekście zgodności z obowiązującymi regulacjami nadzorczymi, przyjętymi celami strategicznymi działania Banku, planowanymi działaniami określonymi w planie ekonomiczno - finansowym, wynikami testów warunków skrajnych i dopuszczalnym poziomem ryzyka płynności i finansowania, a następnie proponuje Zarządowi ich ewentualną zmianę.

§ 8

1. Limity ostrożnościowe określane są w oparciu o analizy własne i informacje innych jednostek organizacyjnych Banku, jak też osób odpowiedzialnych za określone obszary działalności Banku.
2. Limity ostrożnościowe ustala, weryfikuje i zatwierdza Zarząd Banku, po konsultacjach ze Stanowiskiem do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz.
3. Zarząd Banku po zatwierdzeniu limitów ostrożnościowych, przedstawia je do akceptacji Radzie Nadzorczej.
4. W sytuacji, gdy Bank dokonuje istotnych zmian w skali lub zakresie swojej działalności, lub gdy zachodzą istotne zmiany uwarunkowań rynkowych, dokonywana jest weryfikacja istniejących limitów ostrożnościowych.

§ 9

1. W przypadku przekroczenia ustanowionych limitów, Stanowisko do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz informuje Zarząd Banku o stopniu przekroczenia limitu, przedstawiając jednocześnie wyjaśnienie przyczyn tego przekroczenia.
2. W razie, gdy przekroczenie limitu stanowi do 10% dopuszczalnego limitu, i według sporządzonej analizy sytuacja ta nie wpływa znacząco na zagrożenie bieżącej i przyszłej sytuacji pod względem ryzyka płynności oraz wyników finansowych Banku, Zarząd Banku może podjąć decyzję o dopuszczalności tego przekroczenia w określonym okresie czasowym, niemniej winny być podejmowane działania mające na celu niedopuszczenia do dalszego wzrostu poziomu ryzyka; podejmowane w tym okresie decyzje winny dążyć do obniżenia potencjalnego poziomu ryzyka, mieszczącego się w obowiązujących limitach.

3. W przypadku znacznego przekroczenia obowiązujących limitów – powyżej 10% dopuszczalnego limitu - Zarząd Banku podejmuje działania, zmierzające do redukcji potencjalnego poziomu ryzyka płynności i finansowania; decyzje te podejmowane są w zależności od rodzaju wskaźnika oraz przyjętego limitu ostrożnościowego. Działania i decyzje podejmowane są na podstawie przyjętych planów awaryjnych.
4. W przypadku przekroczenia limitów ostrożnościowych dotyczących norm ostrożnościowych określonych przepisami obowiązującego prawa, winny być podejmowane działania zmierzające do bezwzględnego nie przekroczenia tych limitów i norm ostrożnościowych.

Rozdział IV. Działania ograniczające ryzyko płynności i finansowania Banku

§ 10

W celu określenia wpływu innych rodzajów ryzyk na płynność finansową Banku, przy analizie ryzyk uznanych przez Bank za istotne (w szczególności: ryzyka kredytowego, ryzyka operacyjnego, ryzyka stopy procentowej) dokonuje się przeglądu ich wpływu na ryzyko płynności.

W celu ograniczenia ryzyka płynności i finansowania winno stosować się poniższe zalecenia:

1. Kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku;
2. Utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego;
3. Wykorzystywanie rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych (Zarządzenie Prezesa NBP w sprawie zasad i trybu naliczania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej), przy utrzymywaniu średniego stanu rezerwy na zadeklarowanym poziomie;
4. Ograniczanie koncentracji wierzytelności, zaangażowań wobec udziałowców i grup powiązanych kapitałowo i organizacyjnie oraz innych nadmiernych zaangażowań;
5. Wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia;
6. Utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania);
7. Stałe umowy współpracy z bankami umożliwiające przyjęcie lokat międzybankowych lub zaciągnięcie kredytów i pożyczek;
8. Pozyskiwanie środków na rynkach finansowych innymi dostępnymi metodami;
9. Trafne prognozy krótko-, średnio- i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych;
10. Wypracowywanie technik szybkiego reagowania na działanie czynników zewnętrznych;
11. Kształtowanie właściwych relacji z klientami – zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami – w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej.

Rozdział V. System informacji dla kierownictwa Banku

§ 11

1. Osoba odpowiedzialna za zarządzanie płynnością Banku lub pracownik Stanowiska do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz przekazuje następujące informacje:
  - a) Codzienne dla Prezesa Zarządu bezpośrednio nadzorującego zarządzanie płynnością:
    - 1) Zestawienie przepływów środków pieniężnych oraz zagospodarowanie wolnych środków,
    - 2) Kalkulacje nadzorczych miar płynności,
    - 3) Kalkulacja wskaźnika LCR;
  - b) Miesięczne dla Zarządu Banku:
    - 1) Zestawienia przepływów środków pieniężnych, oraz zagospodarowanie wolnych środków;
    - 2) Zestawienie miesięczne zawierające informacje według stanu na koniec poszczególnych dni danego miesiąca:
      - stan lokat terminowych,
      - stan papierów wartościowych,
      - stan środków pieniężnych w kasach Banku,
      - stan rachunku bieżącego,
      - obciążenia wysłane systemem Elixir,
      - uznania otrzymane systemem Elixir;
    - 3) Zestawienie zawartych transakcji lokacyjnych i depozytowych;
    - 4) Zestawienie danych historycznych, zawierające informacje zawarte w punkcie 2;
    - 5) Zestawienie kształtowania się bazy depozytowej i portfela kredytowego za dany miesiąc;
    - 6) Raport z analizy ryzyka płynności i finansowania, zawierający:
      - źródła finansowania działalności Banku (wg pierwotnych terminów realizacji),
      - zaangażowanie środków oraz aktywa płynne (wg pierwotnych terminów realizacji),
      - analizę zrywalności depozytów oraz przedterminowej spłaty kredytów,
      - analizę największych deponentów w bazie depozytowej Banku,
      - analizę dużych depozytów,
      - analizę depozytów osób wewnętrznych,
      - analizę stabilności bazy depozytowej (wskaźniki osadu),
      - analizę wskaźnikową ryzyka płynności i finansowania Banku, wraz z oceną przestrzegania limitów ostrożnościowych,
      - urealnione zestawienie płynności Banku,
      - kształtowanie się nadzorczych miar płynności,
      - prognozę kształtowania się podstawowych wartości wpływających na płynność finansową Banku,
      - analiza wewnętrznych cen transferowych (FTP),
2. Raport zawierający opis sytuacji Banku wraz z wnioskami przekazywany jest do analizy Zarządowi Banku.
3. Zarząd Banku wydaje osobie odpowiedzialnej za zarządzanie bieżącą płynnością dyspozycje

do realizacji w zakresie polityki zarządzania płynnością Banku.

4. Zarząd Banku przekazuje w okresach kwartalnych Radzie Nadzorczej informacje o sytuacji Banku w zakresie płynności finansowej, oraz ocenę ryzyka utraty płynności, na jakie narażony jest Bank.

Rozdział VII. Plany awaryjne

§ 13

1. Plany awaryjne opracowywane przez osoby odpowiedzialne za zarządzanie płynnością, winny gwarantować:
  - a) Niezakłócony dostęp do usług finansowych świadczonych przez Bank,
  - b) Bezpieczeństwo wkładów klientów zdeponowanych w Banku,
  - c) Skuteczną wewnętrzną koordynację i wymianę informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi Banku między innymi poprzez dostarczanie aktualnej, precyzyjnej i spójnej informacji,
  - d) Przetrvanie Banku w sytuacjach kryzysowych.
2. Plany awaryjne zawierają następujące elementy:
  - a) Okres występowania i nasilenia się niekorzystnych zjawisk,
  - b) Harmonogram działań, procedury postępowania, system informacji dla kierownictwa,
  - c) Osoby odpowiedzialne za wdrożenie planu awaryjnego,
  - d) Kalkulację kosztów przygotowań i realizacji planu awaryjnego przed jego wprowadzeniem.
(w przypadku wprowadzenia planu awaryjnego)
3. Plany awaryjne są zintegrowane z ciągłym procesem analizy ryzyka płynności i finansowania w Banku, założeniami oraz rezultatami testów warunków skrajnych,
4. Plany awaryjne podlegają przeglądowi i aktualizacji co najmniej raz w roku, a w przypadku zmian warunków rynkowych lub skali prowadzonej działalności z większą częstotliwością,
5. Plany awaryjne podlegają testowaniu z częstotliwością roczną i mają na celu:
  - a) uzyskanie potwierdzenia, że podział odpowiedzialności jest właściwy i zrozumiały,
  - b) sprawdzeniu możliwości dokonywania transferu gotówki,
  - c) przegląd możliwości uruchomienia planu awaryjnego w krótkim czasie,
  - d) testowanie kluczowych założeń takich jak możliwość sprzedaży niektórych płynnych aktywów, wykorzystywanie możliwości finansowania się z Banku Zrzeszającego lub innego podmiotu finansowego, wykorzystania otrzymanych zobowiązań pozabilansowych dotyczących finansowania.
6. Plany awaryjne zatwierdza Rada Nadzorcza Banku.

§ 14

1. W przypadku stwierdzenia, iż istnieje zagrożenie przekroczenia limitów ostrożnościowych, Stanowisko do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz analizuje przyczyny powstania takiej sytuacji, oraz przedstawia swoje wnioski na posiedzeniu Zarządu Banku.
2. W przypadku uznania przez Zarząd Banku, iż zaistniała sytuacja zagraża bezpieczeństwu

Banku, podejmuje on decyzję o uruchomieniu właściwego planu awaryjnego.

§ 15

Realizację planu awaryjnego koordynuje w zależności od rodzaju i stopnia zagrożenia:

- a) Osoba odpowiedzialna za zarządzanie płynnością,
- b) Stanowisko do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz,
lub
- c) Zarząd Banku w przypadku, gdy niezbędne są działania zakrojone na szerszą skalę.

§ 16

1. Przegląd i aktualizacja planów awaryjnych dokonywana jest nie rzadziej niż raz w roku.
2. Stanowisko do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz dokonuje przeglądu planów awaryjnych i w razie potrzeby zmienia ich zapisy, dostosowując je do rodzaju prowadzonej działalności oraz podejmowanego ryzyka, po uprzednim zaopiniowaniu tych zmian przez Zarząd Banku.

Rozdział VIII Kontrola wewnętrzna zarządzania ryzykiem płynności i finansowania Banku

§ 17

1. Kontrola wewnętrzna w zakresie płynności przeprowadzana jest w oparciu o przepisy Regulaminu kontroli wewnętrznej Banku.
2. Kontrolę wewnętrzną zarządzania płynnością przeprowadza przełożony w stosunku do nadzorowanych pracowników oraz komórka ds. zgodności / kontroli wewnętrznej.
3. Zarządzanie płynnością objęte jest systemem mechanizmów kontrolnych uwzględniających wszystkie elementy tego procesu, a zwłaszcza ocenę przyjętych narzędzi pomiaru, ocenę realizacji polityki Banku, przestrzeganie ustalonych wewnętrznych limitów ostrożnościowych, system kompetencji i odpowiedzialności, mechanizmy informacyjno-sprawozdawcze stosowane na poszczególnych szczeblach zarządzania.
4. Stanowisko do spraw Zarządzania Ryzykami i Analiz zobowiązane jest do śledzenia przestrzegania ustalonych limitów ostrożnościowych, a szczególności:
  - raz w miesiącu - wszystkich obowiązujących w Banku limitów dotyczących ryzyka płynności;
  - codziennie – limitów dotyczących miar nadzorczych jak również płynności bieżącej.
5. Wykaz raportów przekazywanych poszczególnym organom Banku zawarty jest w Załączniku do Zasad identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka płynności w Banku Spółdzielczym w Wąsewie.
6. Celem kontroli wewnętrznej jest:
  - a) Zapewnienie prawidłowego i skutecznego funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem płynności,
  - b) Ustalenie, czy przyjęte zasady w zakresie zarządzania płynnością są wprowadzane w życie i przestrzegane, oraz czy decyzje podejmowane na ich podstawie są właściwe i czy realizowane są przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku,

- c) Ocena, czy przyjęte zasady spełniają następujące warunki:
    - 1) zawierają efektywne procedury,
    - 2) zapewniają właściwy przepływ informacji i szybkie podejmowanie decyzji,
  - d) Kontrola działalności w zakresie zarządzania płynnością, w tym:
    - 1) badanie prawidłowości realizacji zadań, wynikających z przyjętych procedur, organizacji pracy, efektywności działania i prawidłowości podejmowania decyzji przez upoważnionych pracowników,
    - 2) ustalanie przyczyn i skutków występujących nieprawidłowości,
    - 3) zabezpieczanie przed powstawaniem nieprawidłowości,
    - 4) ocena przestrzegania wewnętrznych limitów ostrożnościowych,
    - 5) ocena kierownictwa Banku w zakresie przestrzegania ostrożnościowej praktyki bankowej i stosownych regulacji.
7. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej zarząd banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.

Schemat organizacyjny zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

